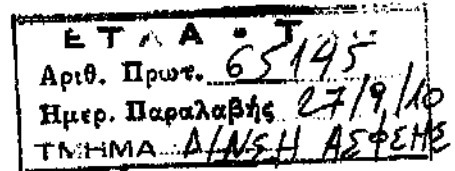
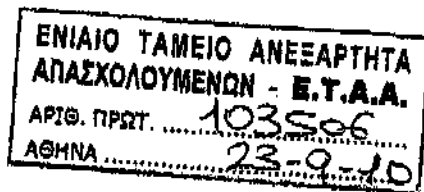
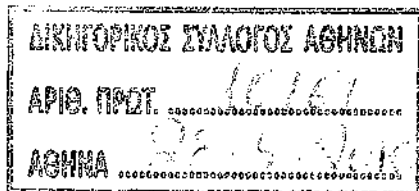

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ : Β'

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας : 10110 - Αθήνα
Πληροφορίες : Ε. Ράπτη - Ε. Σακελλαρίου
Τηλέφωνο : 210 - 3368109
FAX : 210 - 3368185

Αθήνα, 16 / 9 / 2010

Αριθ. Πρωτ. : Φ.80000 / οικ.20854 / 1202

ΠΡΟΣ : Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα
Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.)
Μάρνη 22
104 39 Αθήνα

ΚΟΙΝ. : 1. Τομέας Σύνταξης Μηχανικών
και Εργοληπτών Δημοσίων
Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.)
Κολοκοτρώνη 4
105 61 Αθήνα

2. Τομέας Σύνταξης
και Ασφάλισης
Υγειονομικών (Τ.Σ.Α.Υ.)
Αχαρνών 27
104 39 Αθήνα

3. Τομέας Ασφάλισης
Νομικών (Τ.Α.Ν.)
Σωκράτους 53
104 31 Αθήνα

ΘΕΜΑ : «Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από τους Τομείς κύριας ασφάλισης του
Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.) μετά την
1/1/2011»

Με το άρθρο 10 του ν.3863/2010 «Νέο ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις,
ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις», που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 115/15-7-2010, τεύχος Α',
επέρχονται τροποποιήσεις στις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που πρέπει να πληρούν από
1/1/2011 οι ασφαλισμένοι των Τομέων κύριας ασφάλισης του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα
Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.), προκειμένου να λάβουν σύνταξη από τους ανωτέρω Τομείς
(Τομέας Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, Τομέας Σύνταξης και
Ασφάλισης Υγειονομικών και Τομέας Ασφάλισης Νομικών).

Επίσης, με το ίδιο άρθρο καθορίζονται οι περιπτώσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος μέχρι 31/12/2010, οι οποίες δεν μεταβάλλονται με την ισχύ του ν.3863/2010.

Θεμελιωμένα Συνταξιοδοτικά Δικαιώματα

Α. Συνταξιοδότηση με 35 έτη ασφάλισης και ηλικία 58 ή 60 ετών (παρ. 9)

Σύμφωνα με την παρ. 9 του ανωτέρω άρθρου, γενικές ή καταστατικές διατάξεις φορέων κύριας ασφάλισης που προβλέπουν τη χορήγηση σύνταξης με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης και του 58ου ή του 60ου έτους της ηλικίας, έχουν εφαρμογή στους ασφαλισμένους που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31/12/2010.

Συνεπώς, οι ασφαλισμένοι των Τομέων κύριας ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. που μέχρι 31/12/2010 έχουν συμπληρώσει 35 έτη ασφάλισης και ηλικία 58 ετών οι γυναίκες και 60 ετών οι άνδρες, μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τους ανωτέρω Τομείς οποτεδήποτε, ανεξάρτητα από τις μεταβολές που επέρχονται στις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από την εφαρμογή του ν.3863/2010.

Β. Συνταξιοδότηση με 37 έτη ασφάλισης ανεξαρτήτως ηλικίας (παρ. 10)

Σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 10 του ανωτέρω άρθρου, οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν.3232/2004, που προβλέπουν τη συνταξιοδότηση των ανεξάρτητα απασχολούμενων με 37 έτη πραγματικής ασφάλισης σε φορείς αυτοαπασχολούμενων, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, έχουν εφαρμογή στους ασφαλισμένους που συμπληρώνουν μέχρι 31/12/2010 τα 37 έτη υποχρεωτικής ασφάλισης.

Συνεπώς, οι ασφαλισμένοι των Τομέων κύριας ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. που μέχρι 31/12/2010 έχουν συμπληρώσει 37 έτη ασφάλισης, μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τους ανωτέρω Τομείς οποτεδήποτε, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Σημειώνουμε ότι από 1/1/2011 η ανωτέρω δυνατότητα καταργείται.

Γ. Προσμέτρηση αναγνωριζόμενου χρόνου ασφάλισης (παρ. 18)

Όσοι συμπληρώνουν το απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος μέχρι 31/12/2010, με προσμέτρηση χρόνων που προβλέπονται στο άρθρο 40 του ν.2084/1992 (χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας, χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών κ.λπ.) μπορούν να συνταξιοδοτηθούν οποτεδήποτε με τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που ισχύουν κατά το 2010, εφόσον η σχετική αίτηση αναγνώρισης υποβληθεί μέχρι 31/12/2013.

Συνεπώς, τα πρόσωπα που συμπληρώνουν 35 έτη ασφάλισης μέχρι 31/12/2010, συμπεριλαμβανομένου και χρόνου που μπορεί να αναγνωριστεί με τη ρύθμιση του άρθρου 40 του ν.2084/1992, και έχουν και το απαιτούμενο όριο ηλικίας (60^ο οι άνδρες και το 58^ο οι γυναίκες), προκειμένου να μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από 1/1/2011 και εφεξής οποτεδήποτε, ανεξάρτητα των μεταβολών που επέρχονται στις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης με το ν.3863/2010, θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση αναγνώρισης των χρόνων αυτών μέχρι 31/12/2013.

Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από 1/1/2011

Με τις ρυθμίσεις των παραγράφων του άρθρου 10 του ν.3863/2010 επέρχονται ανά Τομέα και κατηγορία ασφαλισμένων οι εξής τροποποιήσεις, όσον αφορά στον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης και όρια ηλικίας.

A. Ασφαλισμένοι μέχρι 31/12/1992 (παλαιοί ασφαλισμένοι)

1. Συνταξιοδότηση ανδρών με 35 έτη ασφάλισης και ηλικία 60 ετών (παρ. 6)

Ο χρόνος ασφάλισης των 35 ετών αυξάνεται κατά ένα έτος από 1/1/2011 και για κάθε επόμενο έτος, μέχρι τη συμπλήρωση 40 ετών ασφάλισης, ενώ το απαιτούμενο όριο ηλικίας παραμένει αμετάβλητο.

	Έτη ασφάλισης	Όριο ηλικίας
2011	36	60
2012	37	60
2013	38	60
2014	39	60
2015	40	60

Σύμφωνα με την παρ. 8 του νόμου, οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας και το χρόνο ασφάλισης που ισχύει κατά το έτος συμπλήρωσης των 35 ετών ασφάλισης.

Για παράδειγμα ασφαλισμένος συμπληρώνει 35 έτη ασφάλισης το 2012 και έχει ηλικία 58 ετών. Το 2012 απαιτούνται για συνταξιοδότηση 37 έτη ασφάλισης και ηλικία 60 ετών, οπότε ο ασφαλισμένος θα συνταξιοδοτηθεί το 2014, οπότε και συμπληρώνει τις ανωτέρω προϋποθέσεις, παρόλο που εκείνο το έτος απαιτούνται 39 έτη ασφάλισης.

Η ανωτέρω ρύθμιση αφορά και στους τρεις Τομείς κύριας ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., Τ.Σ.Α.Υ., Τ.Α.Ν.).

2. Συνταξιοδότηση γυναικών με 35 έτη ασφάλισης και ηλικία 58 ετών (παρ. 7)

Ο χρόνος ασφάλισης των 35 ετών προσαυξάνεται κατά ένα έτος από 1/1/2011 και μέχρι τη συμπλήρωση 40 ετών ασφάλισης, ενώ το όριο ηλικίας των 58 ετών αυξάνεται κατά ένα έτος από 1/1/2012 και για κάθε επόμενο χρόνο, μέχρι το 60^ο έτος.

	Έτη ασφάλισης	Όριο ηλικίας
2011	36	58
2012	37	59
2013	38	60
2014	39	60
2015	40	60

Σύμφωνα με την παρ. 8 του νόμου, οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας και το χρόνο ασφάλισης που ισχύει κατά το έτος συμπλήρωσης των 35 ετών ασφάλισης.

Για παράδειγμα ασφαλισμένη συμπληρώνει 35 έτη ασφάλισης το 2012 και έχει ηλικία 58 ετών. Το 2012 απαιτούνται για συνταξιοδότηση 37 έτη ασφάλισης και ηλικία 59 ετών, οπότε η ασφαλισμένη θα συνταξιοδοτηθεί το 2014, οπότε και συμπληρώνει τις ανωτέρω προϋποθέσεις (ήτοι 37 έτη ασφάλισης και ηλικία 59), παρόλο που εκείνο το έτος απαιτούνται 39 έτη ασφάλισης.

Η ανωτέρω ρύθμιση αφορά και στους τρεις Τομείς κύριας ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., Τ.Σ.Α.Υ., Τ.Α.Ν.).

3. Συνταξιοδότηση γυναικών (παρ. 15Α)

Το όριο ηλικίας των 60 ετών που προβλέπεται για τη συνταξιοδότηση ασφαλισμένων αυξάνεται κατά ένα έτος από 1/1/2011 και για κάθε χρόνο και μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας.

Η ανωτέρω ρύθμιση αφορά σε γυναίκες ασφαλισμένες των Τομέων κύριας ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α., και σε γυναίκες έγγαμες του Τομέα Ασφάλισης Νομικών.

Τομέας Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.)

	Έτη ασφάλισης	Όριο ηλικίας
2011	25	61
2012	25	62
2013	25	63
2014	25	64
2015	25	65

Τομέας Σύνταξης και Ασφάλισης Υγειονομικών (Τ.Σ.Α.Υ.)

	Έτη ασφάλισης	Όριο ηλικίας
2011	22	61
2012	22 ½	62
2013	23	63
2014	23 ½	64
2015	24	65
2016	24 ½	65
2017	25	65

Τομέας Ασφάλισης Νομικών (Τ.Α.Ν.)

	Γυναίκες		Γυναίκες Έγγαμες	
	Έτη ασφάλισης	Όριο ηλικίας	Έτη ασφάλισης	Όριο ηλικίας
2011	25	61	24 ½	61
2012	25	62	25	62
2013	25	63	25	63
2014	25	64	25	64
2015	25	65	25	65

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι ασφαλισμένες δικαιούνται σύνταξη στο όριο ηλικίας, όπως διαμορφώνεται κατά το έτος συμπλήρωσης του προβλεπόμενου κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, ορίου ηλικίας, δηλαδή κατά τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας.

Για παράδειγμα ασφαλισμένη του Τ.Σ.Α.Υ. η οποία το 2012 συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας και έχει 22 έτη ασφάλισης, θα συνταξιοδοτηθεί όταν συμπληρώσει το 62^ο έτος της ηλικίας της, δηλαδή το 2014, οπότε θα έχει συμπληρώσει και τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης.

Επισημαίνουμε ότι στις περιπτώσεις των γυναικών του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και του Τ.Α.Ν. θα πρέπει κατά τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας να έχει αντίστοιχα συμπληρωθεί και ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης (25 έτη ασφάλισης).

Αντίστοιχα, στις περιπτώσεις των γυναικών του Τ.Σ.Α.Υ. και των εγγάμων γυναικών του Τ.Α.Ν., όπου ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης αυξάνεται σταδιακά κατ' εφαρμογή του ν.2084/1992, οι ανωτέρω γυναίκες προκειμένου να συνταξιοδοτηθούν θα πρέπει να έχουν συμπληρώσει τον χρόνο ασφάλισης που απαιτείται κατά το έτος συνταξιοδότησης και όχι εκείνον που απαιτείται κατά τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας.

Για παράδειγμα ασφαλισμένη του Τ.Σ.Α.Υ. που συμπληρώνει το 2012 το 60^ο έτος της ηλικίας, θα συνταξιοδοτηθεί το 2014, οπότε και συμπληρώνει το 62^ο έτος της ηλικίας, εφόσον έχει τουλάχιστον 23 ½ έτη ασφάλισης.

Επισημαίνουμε ότι οι έγγαμες γυναίκες του Τ.Α.Ν. που μέχρι 31/12/1997 είχαν συμπληρώσει τις τότε προϋποθέσεις συνταξιοδότησης (15 έτη ασφάλισης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας) και σύμφωνα με προγενέστερο έγγραφό μας, μετά από δελτίο τύπου της τότε πολιτικής ηγεσίας και απόφαση του Δ.Σ. του τέως Ταμείου Νομικών μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν οποτεδήποτε, χωρίς διαφοροποίηση των ορίων ηλικίας με την ισχύ του νόμου 2084/1992, εξακολουθούν να έχουν το ανωτέρω δικαίωμα.

4. Συνταξιοδότηση μητέρων ανήλικων τέκνων (παρ. 17 δ)

Το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των μητέρων ανήλικων τέκνων καθορίζεται από 1/1/2011 στο 55^ο έτος της ηλικίας, από 1/1/2012 στο 58^ο έτος της ηλικίας και από 1/1/2013 στο 65^ο έτος της ηλικίας.

Η εν λόγω ρύθμιση αφορά μόνο στις μητέρες ανήλικων τέκνων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών, καθώς για το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και το Τ.Σ.Α.Υ. δεν προβλέπεται από τις καταστατικές

τους διατάξεις η συνταξιοδότηση των μητέρων ανηλίκων τέκνων με μικρότερο όριο ηλικίας και χρόνο ασφάλισης σε σχέση με τις λοιπές γυναίκες ασφαλισμένες.

Όσον αφορά στη χορήγηση μειωμένων συντάξεων στις μητέρες ανηλίκων τέκνων, η ρύθμιση αυτή δεν έχει εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς δεν προβλέπεται από τις καταστατικές διατάξεις του Τομέα Ασφάλισης Νομικών.

Επίσης, επισημαίνουμε ότι με τους ίδιους όρους με τις μητέρες ανηλίκων τέκνων μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τον Τομέα Ασφάλισης Νομικών και οι χήροι πατέρες ανηλίκων τέκνων.

	Έτη ασφάλισης	Όριο ηλικίας
2011	22	55
2012	22 ½	58
2013	23	65
2014	23 ½	65
2015	24	65
2016	24 ½	65
2017	25	65

Η ασφαλισμένη μητέρα ακολουθεί το όριο ηλικίας όπως διαμορφώνεται και ισχύει κατά τη συμπλήρωση του απαιτούμενου συντάξιμου χρόνου, εφόσον συντρέχει η ανηλικότητα του παιδιού.

Για παράδειγμα μητέρα ανηλίκου τέκνου συμπληρώνει 25 έτη ασφάλισης το 2011, έχει όμως ηλικία 53 ετών. Προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί θα πρέπει να συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας, οπότε θα συνταξιοδοτηθεί το 2013, παρόλο που εκείνο το έτος απαιτείται η συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας, και ανεξάρτητα εάν το ανήλικο τέκνο έχει πλέον ενηλικιωθεί.

Όσον αφορά στον απαιτούμενο για συνταξιοδότηση χρόνο ασφάλισης, δεδομένου ότι αυξάνεται σταδιακά κατ' εφαρμογή του ν.2084/1992, οι μητέρες ανηλίκων τέκνων προκειμένου να συνταξιοδοτηθούν θα πρέπει να έχουν συμπληρώσει τον χρόνο ασφάλισης που απαιτείται κατά το έτος συνταξιοδότησης και όχι εκείνον που απαιτείται κατά τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας, εφόσον, ως προς τις ημέρες ασφάλισης εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 47 του ν.2084/1992.

Για παράδειγμα μητέρα ανηλίκου που συμπληρώνει το 2012 το 60^ο έτος της ηλικίας, θα συνταξιοδοτηθεί το 2014, οπότε και συμπληρώνει το 62^ο έτος της ηλικίας, εφόσον έχει τουλάχιστον 23 ½ έτη ασφάλισης.

Επισημαίνουμε ότι οι μητέρες ανηλίκων που μέχρι 31/12/1997 είχαν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που όριζε το καταστατικό του τέως Ταμείου Νομικών - σήμερα Τομέας Ασφάλισης Νομικών - (με 15 έτη ασφάλισης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας) και όπως προαναφέρθηκε μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν οποτεδήποτε, διατηρούν το ανωτέρω δικαίωμα, όπως και οι έγγαμες γυναίκες.

5. Συνταξιοδότηση διπλοσυνταξιούχων (παρ. 14)

Οι ασφαλισμένοι των Τομέων κύριας ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας από άλλο ασφαλιστικό φορέα κύριας ασφάλισης, πλην Ο.Γ.Α.,

ή το Δημόσιο, εκτός των αναπήρων και θυμάτων πολέμου και μητέρων που συνταξιοδοτήθηκαν με το άρθρο 63, παρ.4, του ν.1892/1990, δικαιούνται από τους Τομείς κύριας ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. σύνταξη με τη συμπλήρωση 20 ετών ασφάλισης, και μειωμένη σύνταξη κατά 50% με τη συμπλήρωση 16 ετών ασφάλισης.

Ειδικά για τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος απαιτείται η συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας, με εξαίρεση την περίπτωση θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ασφάλισης, ταυτόχρονα ή μέσα σε διάστημα έξι μηνών από την έναρξη της συνταξιοδότησης από τον πρώτο φορέα.

Επισημαίνουμε ότι στην περίπτωση της ταυτόχρονης συνταξιοδότησης ή εντός εξαμήνου, ισχύουν οι καταστατικές διατάξεις των Τομέων μόνο όσον αφορά στα όρια ηλικίας, ενώ όσον αφορά στον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης για τη συνταξιοδότηση των ανωτέρω προσώπων απαιτείται η συμπλήρωση τουλάχιστον 20 ετών ασφάλισης.

Η ανωτέρω επισήμανση γίνεται προκειμένου να υπάρχει εφεξής ενιαία αντιμετώπιση από όλους τους Τομείς του ΕΤΑΑ.

Όσον αφορά στη διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 18 του ν.3232/2004, για τη λήψη μειωμένης σύνταξης κατά 3% για κάθε έτος που λείπει από το επόμενο της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και μέχρι τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας, από τους εμμίσθους ασφαλισμένους του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και του Τ.Σ.Α.Υ. και τους δικαστικούς υπαλλήλους εμμίσθους ασφαλισμένους του Τομέα Ασφάλισης Νομικών, μετά τη συνταξιοδότησή τους από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή Δ.Ε.Κ.Ο., εξακολουθεί να ισχύει.

Β. Ασφαλισμένοι από 1/1/1993 (νέοι ασφαλισμένοι)

1. Συνταξιοδότηση ασφαλισμένων με 40 έτη ασφάλισης και ηλικία 60 ετών (παρ. 10)

Οι ασφαλισμένοι μετά την 1/1/1993 σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, πλην Ο.Γ.Α., θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τη συμπλήρωση 40 ετών ασφάλισης και του 60^{ου} έτους της ηλικίας.

Για τη συμπλήρωση του ανωτέρω χρόνου, λαμβάνεται υπόψη και ο χρόνος ασφάλισης σε οποιονδήποτε ομοειδή φορέα.

2. Συνταξιοδότηση μητέρων με ανήλικα τέκνα (παρ. 17 ε)

Οι μητέρες ανηλικών τέκνων συνταξιοδοτούνται από 1/1/2013 με τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας, ενώ για τη χορήγηση μειωμένης σύνταξης απαιτείται η συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας. Κατόπιν τούτου, η διάταξη της παρ. 7α του άρθρου 144 του ν.3655/2008 που προέβλεπε τη σταδιακή κατάργηση της λήψης μειωμένης σύνταξης από 1/1/2009 δεν έχει εφαρμογή.

Σημειώνουμε ότι με τις ίδιες προϋποθέσεις με τις μητέρες ανηλικών τέκνων συνταξιοδοτούνται και οι χήροι πατέρες ανηλικών τέκνων.

3. Συνταξιοδότηση μητέρων με τρία τουλάχιστον τέκνα (παρ. 17 στ)

Η συνταξιοδότηση των μητέρων με τρία τουλάχιστον τέκνα με ευεργετικές διατάξεις καταργείται.

Διατάξεις που δεν μεταβάλλονται με το ν.3863/2010

1. Συνταξιοδότηση με 15 έτη ασφάλισης και ηλικία 65 ετών

Η δυνατότητα των ασφαλισμένων, παλαιών και νέων, να συνταξιοδοτηθούν με τη συμπλήρωση 15 ετών ασφάλισης και ηλικία 65 ετών εξακολουθεί να ισχύει χωρίς τροποποίηση.

2. Συνταξιοδότηση μητέρων με ανίκανα τέκνα με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω

Η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 61 του ν.3518/2006, όπως συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 140 του ν.3655/2008, εξακολουθεί να ισχύει για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους.

3. Συνταξιοδότηση συζύγων αναπήρων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω

Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν.3232/2004 εξακολουθεί να ισχύει, για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού
2. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα
3. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντριας Κ.Α.
4. Δ/νσεις Γ.Γ.Κ.Α.
5. Τμήμα Διαδοχικής Ασφάλισης

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑ
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ**

